

**SAK 67/11 SØKNAD OM TILSKOT TIL DELVIS LØNNSKOMPENSASJON FOR
HANDVEKARAR FRÅ HALLINGDAL, SOM DELTEK I
OPPLÆRINGSPROGRAM I TRADISJONSHANDVERK 2012 - 2013**

Saksopplysning

I brev (vedlegg 1) dat. 6.11.2011 søker Buskerud bygningsvernssenter (www.buskerudbyggningsvern.no) om kr. 350.000, som lønnskompensasjon til handverkarar som fullfører opplæringsprogram i tradisjonshandverk i Hallingdal i 2012 – 2013. Målgruppa er handverkarar som ynskjer å bli i faget sitt og spesialisere seg innanfor restaureringsfag og tradisjonshandverk.

Buskerud bygningsvernssenter er eit treårig prosjekt 2010-2013, med hovudmålsetting å bidra til å auke kompetansen innanfor antikvarisk istandsetting hjå handverkarar i Buskerud. I nedre del av Buskerud er det gjennomført eit opplæringsprogram for handverkarar i regi av Buskerud bygningsvernssenter. På bakgrunn av erfaringar her er det utvikla eit program (vedlegg 2) som Buskerud bygningsvernssenter ynskjer å gjennomføre i Hallingdal. Programmet blir gjennomført i nært samarbeid med Hallingdal museum. Det er plass til 10 deltakarar, som blir valt ut etter søknad. Programmet går over 7 veker fordelt på 14 månadar. Målet med programmet er å gjera handverkarane i stand til å gjera jobbar, der det er krav til istandsetting etter antikvariske retningslinjer.

Det er ingen kursavgift og Buskerud bygningsvernssenter finansierer opplæringsprogrammet. Det er gjeve kr. 100 000,- i støtte frå Norsk Kulturråd til opplæringsprogrammet i Hallingdal. Kostnaden for gjennomføring av opplæringsprogrammet er kostnadsrekna til kr. 550 000. Buskerud bygningsvernssenter vurderer det likevel som ei utfordring å rekruttere rett personar til kurset. Ut frå at mange handverkarar – særleg i enkelmannsføretak og mindre bedrifter – har vanskeleg for å ta fri ei heil veke annakvar månad. Dette kan vera ei økonomisk utfordring for enkelte. Ut frå dette blir det søkt om støtte hjå Regionrådet for Hallingdal. Det er sett opp eit forslag til kalkyle, der det er rekna ein lønnskompensasjon på kr.5000 pr. deltakar for kvar kursveke. Total kostnad for 7 kursveker med 10 deltakarar kr. 350.000.

Vurdering

Dette er ei type sak som dagleg leiar ikkje kan minnst at Regionrådet har handsama tidlegare. Det er utan tvil slik at dei som har kunnskap om tradisjonelle handverksteknikkar er i ferd med å gå ut av faget. Vidaregåande utdanning har ikkje tilbod til elevar som ynskjer å fordjupe seg i tradisjonelt handverk og det finns ikkje etter- og vidareutdanningstilbod innan restaureringshandverk.

Figur 1 og 2 syner oversikt bygningar oppført før 1900 og freda bygningar i Hallingdal. Det er og ca. 150 museumsbygningar med høg verneverdi.

Fig. 1, bygningar før 1900 (SEFRAK)

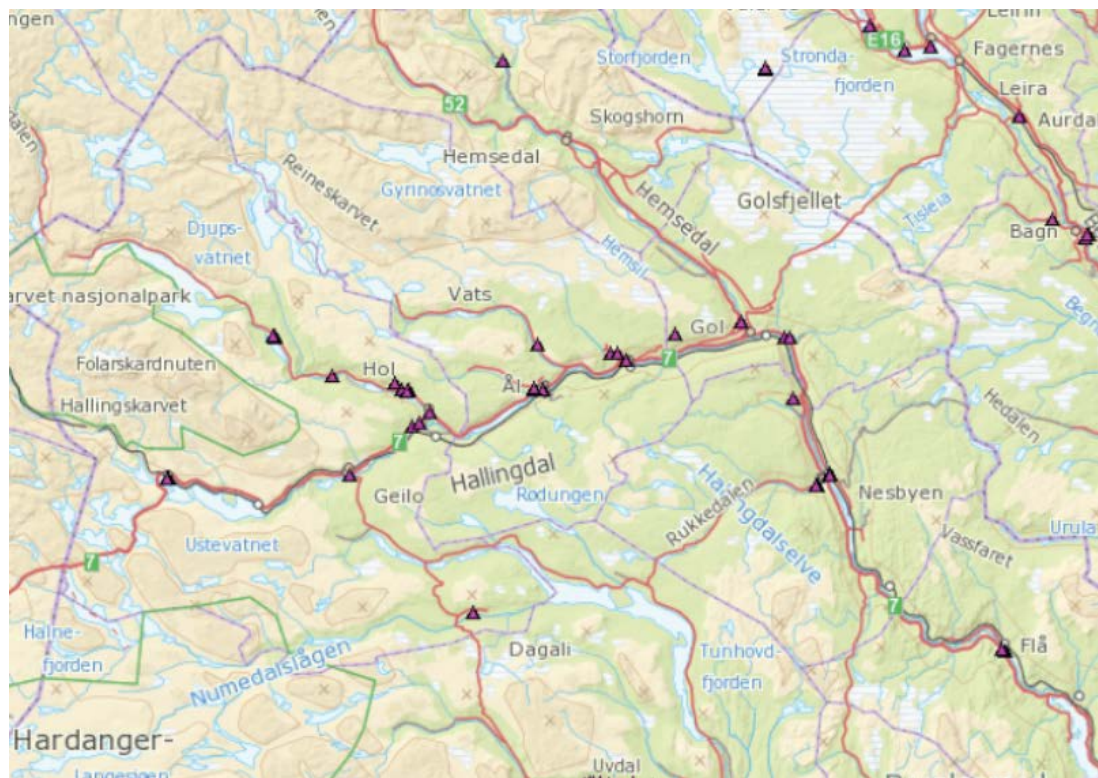
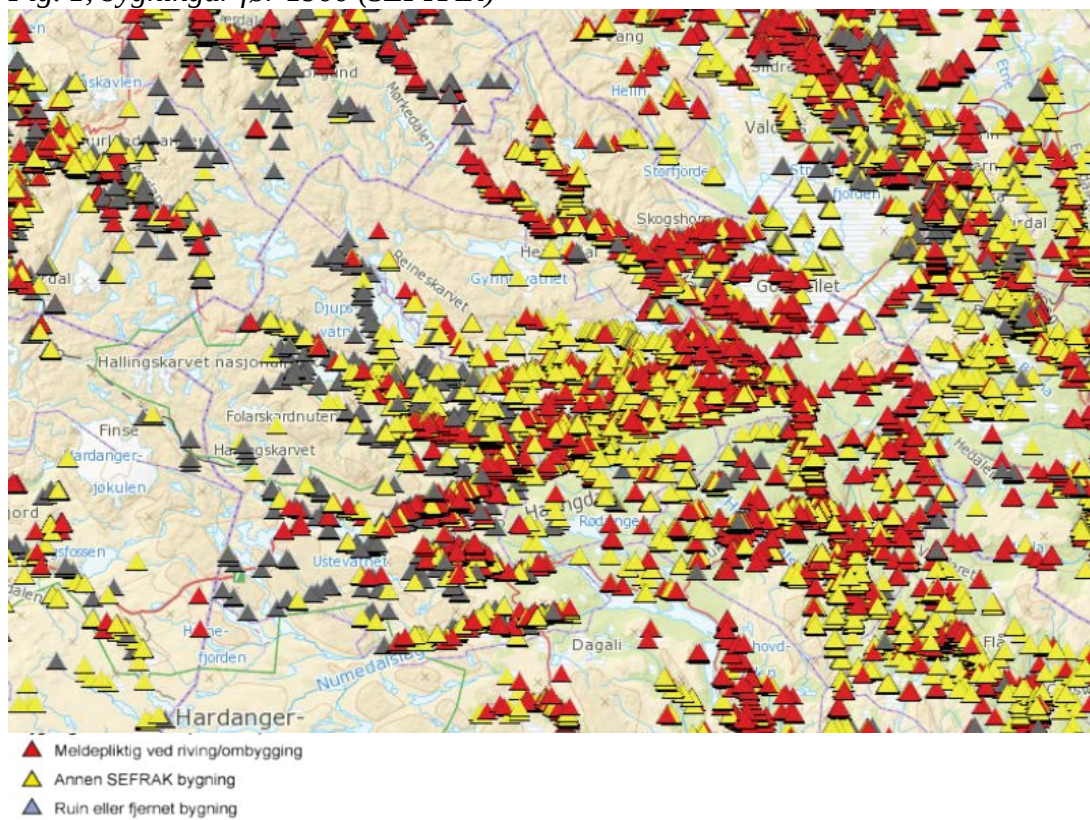

Fig. 2, fredda bygningar i Hallingdal

Det er med andre ord ein stor bygningsmasse i Hallingdal som har behov for handverkarar som har kunnskap om tradisjonell byggeskikk og byggeteknikk. Og ei forståing og kunnskap om korleis desse bygningane kan setjast i stand/vedlikehaldast, utan å redusere bygningen sin verneverdi.

Tilbodet som blir initiert i Hallingdal er positivt. Det må og seiast å vera eit godt tilbod til handverkarane, at heile opplæringsprogrammet som er kostnadsrekna til ca. kr. 550.000 er finansiert utan kursavgift. Om det i tillegg skal gjevast eit tilskot eller lønnskompensasjon til den einskilde kursdeltakar har fleire sider som bør drøftast. Med skissert forslag vil støtte til den einskilde deltakar vera i storleik kr. 90.000. Saka har etter dagleg leiar si vurdering fleire sider som bør drøftast:

- Kor viktig er det for Hallingdal å ha handverkarar som har kunnskap innanfor restaureringsfag og tradisjonshandverk.
- Er det problemfritt at det blir gjeve lønnskompensasjon
- Bør det vurderast nokon form for gjenyting

Dagleg leiar har ein klar oppfatning at Hallingdal treng kompetanse og handverkarar innanfor restaureringsfag og tradisjonshandverk. For at me i framtida skal kunne ta våre på ein viktig del av vår kulturarv er det vesentleg at kunnskap om tradisjonell byggeskikk og byggeteknikk ikkje forsvinn.

Dagleg leiar ser at det kan vera naudsynt med spesielle incentiv for å sikre at handverkarar deltek på kurset. Det må likevel kunne stillast spørsmål ved om kurset er for «gullkanta». Utgangspunktet må etter dagleg leiar sitt syn vera at dei som deltek på kurset er handverkarar som har klare ambisjonar om å ha dette som næring også i framtida, og som ynskjer å spesialisere seg innanfor restaureringsfag og tradisjonshandverk. Det skal ikkje vera eit «hobbykurs».

Etter dagleg leiar sitt syn bør det kunne stillast visse krav til dei som gjennomfører kurset. Kurset tek sikte på å gi deltakarane dokumentert kompetanse og ferdigheit. Ut frå dette bør utøvarane kunne krediteras for kvalitet og kunne yte fagleg bistand. Etter dagleg leiar sitt syn bør dei som gjennomfører kurset kunne forplikte seg til å yte fagleg bistand innanfor ein viss timeressurs. Denne form for gjenyting bør kunne administrerast av Hallingdal Museum. Dei som eventuelt ikkje gjennomfører kurset bør ikkje få nokon lønnskompensasjon. Ut frå dette vil dagleg leiar rå til at det blir løyvd kr. 20.000 som ein lønnskompensasjon, til dei som gjennomfører kurset, og at midlane blir teke frå partnerskapsavtala. Utgangspunktet her er at kostand pr. kursdeltakar er kr. 75.000 og at eigeninnsatsen (tapt arbeidsforteneste, ca. 260 timar) er om lag det same eller meir.

Forslag til vedtak

1. Regionrådet for Hallingdal synest det er positivt at Buskerud bygningsvernsenter startar opplæringsprogram i tradisjonshandverk i Hallingdal.
2. Ut frå ei samla vurdering rår Regionrådet for Hallingdal til at det blir løyvd kr. 20.000 i lønnskompensasjon, til dei som gjennomfører kurset, innanfor ei ramme på kr. 200.000. Føresetnaden er at kursdeltakar forpliktar seg til kostnadsfritt å yte fagleg bistand i Hallingdal, innanfor ein timeressurs på 6 timar.
3. Tilskotet blir finansiert av partnerskapsavtala med Buskerud fylkeskommune for 2011.
4. Dei som deltak på kurset og som kan få lønnskompensasjon, skal vera handverkarar som har klare ambisjonar om å ha dette som næring også i framtida, og som ynskjer å spesialisere seg innanfor restaureringsfag og tradisjonshandverk.

Ål 11.12.2011

Knut Arne Gurigard
Dagleg leiar

Vedlegg 1: Søknad frå Buskerud bygningsvernssenter, dat. 6.11.2011

Vedlegg 2: Opplæringsprogram i tradisjonshandverk - Hallingdal 2012 – 2013

Vedlegg 3: Invitasjon til informasjonsmøte om oppstart av opplæringsprogram

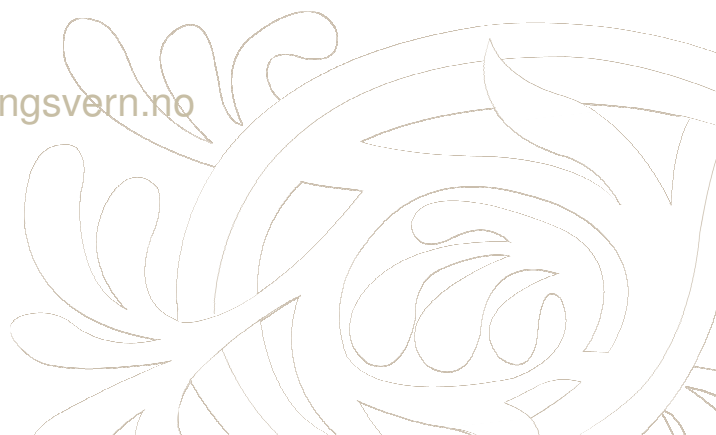
BUSKERUD BYGNINGSVERNSENER

tradisjon · håndverk · kunnskap

*Søknad om tilskudd til delvis lønnskompensasjon for håndverkere fra
Hallingdal som deltar i opplæringsprogram i tradisjonshåndverk 2012-2013*

6. november 2011

www.buskerudbygningvern.no

Buskerud bygningsvernssenter

Buskerud bygningsvernssenter er et treårig prosjekt 2010-13 med hovedmålsetting å bidra til å øke kompetansen innenfor antikvarisk istandsetting hos håndverkere i Buskerud. Buskerud fylkeskommune finansierer satsingen på Buskerud bygningsvernssenter. Bygningsvernssenteret har fram til nå blant annet gjennomført et opplæringsprogram for håndverkere i nedre del av Buskerud. Her har 10 håndverkere deltatt på 14 samlinger med ulike praktiske øvelser innenfor restaureringsfag. Disse håndverkerne er ferdige med programmet sitt i slutten av november. Det er også blitt gjennomført fire åpne kurs for alle interesserte i tørrmuring, kalkmuring, vindusrestaurering og tradisjonelle maleteknikker. Vi har også gjennomført fire fagdager om kulturminnevern og restaureringsfag – blant annet for Ål videregående skole.

Bygningsvernssenterets virksomhet skal være fylkesomfattende. Vi har i startfasen konsentrert virksomheten rundt vårt eget kontor- og kursbygg – soldatbrakkå på Lågdalsmuseet. Vi ønsker nå å tilby et opplæringsprogram til håndverkere i nordre del av fylket. Målgruppen er håndverkere som ønsker å bli i faget sitt og spesialisere seg innenfor restaureringsfag og tradisjonshåndverk.

Bakgrunnen for satsing på opplæring innenfor tradisjonshåndverk

Det er mange flinke håndverkere i Buskerud, men de som har kunnskapen om tradisjonelle håndverksteknikker er i ferd med å gå ut av faget. Videregående utdanning har ikke tilbud til elever som ønsker å fordype seg i tradisjonelt håndverk og det finnes ikke etter- og videreutdanningstilbud innen restaureringshåndverk. Denne situasjonen gjør at det snart ikke finnes nok håndverkere med kunnskap om istandsetting etter antikvariske retningslinjer. Vi er avhengige av denne kompetansen blant våre håndverkere i Buskerud. Både for å ta vare på våre fredete bygninger, men også for å ta vare på alle verneverdige bygningene i fylket.

Det er 375 fredete hus i Buskerud og ca 400 museumsbygninger med svært høy verneverdi. I tillegg er det ca 40 000 bygninger oppført før 1900 – hvorav en stor andel har høy verneverdi. Det er med andre ord en stor del av den stående bygningsmassen som har behov for håndverkere som har kunnskap om tradisjonell byggeskikk og byggeteknikk og en forståelse og kunnskap om hvordan man setter disse i stand uten å redusere bygningenes verneverdi.

Det vil trolig bli stilt krav til dokumentert kompetanse for å jobbe på fredete og verneverdige bygninger. Når dette kravet kommer er usikkert, men at det kommer vet vi. Det vil da være en fordel for en håndverker å kunne vise fram et kursbevis for gjennomføring av et opplæringsprogram i tradisjonshåndverk. Dette er en nisje i utvikling og en nisje vi håper at flere håndverkere i Hallingdal ønsker å rette seg inn mot.

Opplæringsprogram i tradisjonshåndverk i Hallingdal 2012-13

På bakgrunn av våre erfaringer med opplæringsprogrammet som avsluttes nå i høst har vi utviklet et program vi ønsker å gjennomføre i Hallingdal. Programmet gjennomføres i nært samarbeid med Hallingdal museum. Det er plass til 10 deltakere i programmet. Disse velges ut etter søknad. Det

vektlegges at håndverkeren har en genuin interesse for fagfeltet mer enn formell kompetanse. Det kan ikke være flere deltakere, da opplæringsmetoden fordrer nært samarbeid mellom instruktør og kursdeltaker. Det er ingen kursavgift. Programmet går over 7 uker fordelt på 14 måneder og samlingene vil blant annet gi opplæring i lafting, restaurering/istandsetting av laftebygg, tradisjonelle takkonstruksjoner og tekking, vindusrestaurering, gamle mureteknikker mm. Vi bruker anerkjente instruktører fra restaureringsmiljøene i Norge. Se vedlegg for mer informasjon. Målet med programmet er å gi deltakerne en grunnleggende innføring i istandsetting etter antikvariske retningslinjer og gjøre håndverkene i stand til å gjøre jobber der det er krav til istandsetting etter antikvariske retningslinjer.

Økonomi

Buskerud bygningsvernssenter finansierer opplæringsprogrammet. Vi har fått kr. 100 000,- i støtte fra Norsk Kulturråd til opplæringsprogrammet i Hallingdal. Kostnaden for gjennomføring av opplæringsprogrammet er om lag kr. 550 000,- Vi har ikke kursavgift for opplæringen. Det er med andre ord et ganske generøst til bud til håndverkere i nordre del av fylket og vi håper på stor interesse fra håndverkerstanden.

Det er imidlertid slik at mange håndverkere – særlig i enkeltmannsforetak og mindre bedrifter – har vanskelig for å ta fri en hel uke annenhver måned. Dette kan være en økonomisk utfordring for enkelte. Vi søker derfor støtte hos Regionrådet i Hallingdal. Dersom regionrådet kan stille med en delvis lønnskompensasjon for deltakerne, vil dette være med på å gjøre det mulig for mindre bedrifter å gå inn som deltakere på dette opplæringsprogrammet uten at økonomien er utslagsgivende.

Vi har satt opp et forslag til kalkyle dersom vi regner en lønnskompensasjon på kr. 5 000,- per deltaker for hver kursuke og gjennomføring av et komplett opplæringsprogram:

10 kursdeltakere - kostnad per ukessamling	(a kr. 5 000,-)	totalt kr 50 000,-
Totalkostnad for 7 kursuker	(a kr. 50 000,-)	totalt kr. 350 000,-

Vi søker med dette om kr. 350 000,- som lønnskompensasjon til håndverkere som fullfører opplæringsprogram i tradisjonshåndverk i Hallingdal.

Med vennlig hilsen

Turid Kolstadløyen

Prosjektleder Buskerud bygningsvernssenter

Opplæringsprogram i tradisjonshåndverk - Hallingdal 2012 – 2013

2012	Tiltak	Sted / kursholder
Uke 3 16.-21. januar	Nylafting (6 dg) - Oppmerking og hugging av barkelaft. - Trening i bruk av håndverktøy	Hallingdal museum Tore Sønju
Uke 12 19.-24. mars	Tilstandsregistrering (2 dg) og restaurering (4 dg) - Besiktigelse av restaureringsobjekt - Tilstandsregistrering og oppsett av arbeidsbeskrivelse - Utarbeiding av materialliste - Igangsetting av prosjekt	Hallingdal Vegard Røhme / Tore Sønju
Uke 19 7.-12. mai	Virkeskvalitet (1 dg) og restaurering (5 dg) - Skogstur for å finne kvalitetsvirke til bruk på restaureringsprosjekt - Praktisk arbeid med restaureringsprosjekt resten av uka	Hallingdal Steinar Moldal / Tore Sønju
Juni	Studietur	Eidsvollbygningen(?) Tore Sønju / Turid Kolstadløyken
Uke 34 20.-25. august	Overflatebehandling (1 dg) Tørrmuring og kalkmuring (5 dg) - Innføring i malingstyper og malingsteknikker, samt oversikt over tidsepoker av tapeter. - Kurs i tørrmuring, samt bruk av kalk og leirmørtel til innvendig murerarbeid.	Hallingdal Ole Andreas Klaveness / Haakon Aase / Terje Berner
Uke 42 15.-20. oktober	Bygningsbiologi (1 dg) Restaurering (5 dg) - Innføring i sopp og råte, samt skadeinsekter som ødelegger treverk. - Riktig og feil utføring av etterisolering blir belyst - Fortsetter arbeidet med restaureringen	Hallingdal Johan Mattson / Tore Sønju
Uke 49 3.-8. desember	Vindusrestaurering (3 dg) og Høvelkurs (3 dg) - Spunsing av råte, kitting, skjæring av glass, samt overflatebehandling av gamle vinduer - Opplæring av oppsetting og bruk av håndhøvler. Høvling av not og fjør, samt profilerte lister.	Hallingdal Knut Rogstad / Tore Sønju / Jarle Hugstmyr
2013		
Uke 7 11.-16. februar	Tak og takteking (4 dg) Tilstandsvurdering-oppgave (2 dg) - Produserer div. taktekker av tre, som stikker, spon, bordtak og gvåv, samt legging av never. - Kurset avsluttes med en skriftlig oppgave som omhandler tilstandsvurdering, arbeidsrapporter og dokumentasjon, samt oppsett av materiallister.	Hallingdal (byggshall/verksted) Tore Sønju

Til håndverkere i Buskerud

Invitasjon til informasjonsmøte om oppstart av opplæringsprogram i tradisjonshåndverk i Hallingdal 2012-2013 på Hallingdal museum - 9. november kl. 18.00

Buskerud bygningsvernssenter tilbyr et opplæringsprogram i tradisjonshåndverk for håndverkere fra Buskerud. Programmet gjennomføres i Hallingdal i perioden januar 2012 – februar 2013. Programmet består av 7 ukesamlinger med praktiske øvelser innenfor ulike tradisjonshåndverk. (se vedlagte program)

Dette er bygningsvernssenterets andre opplæringsprogram. Deltakerne fra opplæringsprogrammet 2010-2011 har gjennomført sitt program i Kongsberg på Lågdalsmuseet og det avsluttes i slutten av november.

I 2012-2013 ønsker vi å gjennomføre et opplæringsprogram i Hallingdal. Gjennomføringen skjer i samarbeid med Hallingdal Museum. Vi bruker både egne lærekrefter og instruktører fra tradisjonshåndverksmiljøet fra hele landet.

Deltakerne i opplæringsprogrammet 2010-2011 jobber med oppsetting av kursbygg på Lågdalsmuseet i Kongsberg

Målsettingen med programmet er å gi håndverkerne en grunnleggende innføring i prinsippene for istandsetting etter antikvariske retningslinjer i praktisk arbeid med bygningsrestaurering. Målgruppen er håndverkere som ønsker å lære mer om tradisjonelt håndverk og som ønsker å jobbe med fredete og verneverdige bygninger. Det er ingen deltakeravgift på kurset. For mer informasjon se www.buskerudbygningsvern.no

Mer om programmets innhold og praktisk gjennomføring blir presentert på informasjonsmøte **9. november kl. 1800 på Hallingdal museum.**

Enkel servering. Vel møtt!

Buskerud bygningsvernssenter
Turid Kolstadløkken
prosjektleder
telefon 97 59 02 77

Buskerud bygningsvernssenter
Tore Sønju
tømrermester/restaureringshåndverker
telefon 92 28 69 00